

MOKSLINĖJE VEIKLOJE DALYVAUJANČIŲ STUDENTŲ
INFORMACINIO APRŪPINIMO KLAUSIMU

I N A D A G Y T Ė

Viena iš ryškiausių specifinių aukštosios mokyklos veiklos ypatybių — glaudus mokslo ir mokymo procesų ryšys. Tai dvipusės priklausomybės reiškinys: studentų auditorijai pateikiamos atitinkančios pasiektą mokslo raidos lygį žinios; antra vertus, įvairiose aukštosios mokyklos grandyse vyksta nepertaukiamas naujos kokybės mokslinės informacijos gamybos procesas (tam tikrų proporcijų fundamentinių ir taikomųjų mokslinių tyrimų kompleksą realizuoja katedrų pedagogai iš personalas, probleminių ir žinybinių mokslinio tyrimo laboratorijų, mokslinių bibliotekų bei kitų specifinių mokslinių padalinių darbuotojai). Šią dialektinę mokslo ir mokymo procesų sąveiką atspindi pagrindiniai aukštosios mokyklos mokslinio tyrimo darbo uždaviniai: 1) aktualių liaudies ūkiui mokslinių tyrimų vykdymas; 2) mokymo proceso praturtinimas naujausių mokslinių tyrimų rezultatais, t. y. aukštųjų mokyklų studentų praktinis supažindinimas su mokslinių tyrimų organizacine struktūra ir lygiu, įtraukimas į šią veiklą; 3) profesorių ir dėstytojų mokslinės kvalifikacijos tobulinimas; 4) mokslinių pedagoginių kadrų rengimas¹. Minėtų uždavinių įgyvendinimas — ne vienintelis mokslinio pedagoginio ir mokslinio per-

sonalo veiklos tikslas. Siuolaikiniu mokslotyros raidos etapu operuojama tokia sąvoka, kaip aukštosios mokyklos mokslinis-techninis potencialas. Nesigilindami į šios sąvokos formavimo procesą, kuriame dalyvavo žinomi šalies moklotyros specialistai G. Dobrovas, D. Gvišianis, V. Klimentukas ir kiti, remsimės K. Peleckio disertacinių tyrimų pagrindu suformuluotu aukštosios mokyklos mokslinio-techninio potencialo (AMMTP) apibrėžimu. „AMMTP — tai aukštosios mokyklos galimybių, užduotų jų asmeninio ir medžiaginio elementų būvyje, visuma, įvertinant potencialius šių elementų tarpusavio ryšius, taip pat galimą jų sąveiką su aplinka“².

AMMTP — sudėtinė dalis bendro mokslinio-techninio šalies potencialo, kurio struktūra detalizuojama šiomis dedamosiomis: kadrų, materialine technine, informacine ir integruojančia pirmąsias tris. Tokios nuomonės yra daugelis mokslinį-techninį potencialą nagrinėjančių autorių.

Mums svarbios dvi AMMTP dedamosios — kadrų ir informacinė bei jų tarpusavio ryšys.

Remdamiesi pateikta įvagine medžiaga, taip pat ankstesniais autorės atlik-

¹ Высшая школа: Сборник основных постановлений, приказов и инструкций: В 2 т. — М.: Высшая школа, 1978. — Т. 1. — С. 103—104.

² Пелецькіс К. Научно-технический потенциал высшей школы — сущность, структура, функционирование. — Вильнюс, 1985 — С. 31.

tais tyrimais^{3,4}, suformuluosime straipsnio uždavinius. Atramos tašku imsime šitokius teiginius:

1. Bendro aukštosios mokyklos mokyimo ir mokslo procesų komplekso realizavimo kokybę lemia aukštosios mokyklos mokslinio-techninio potencialo lygis.

2. Visos mokslinio-techninio potencialo dalys turi būti harmoningai išvystytos, tarp jų turi funkcionuoti optimalūs vidiniai ryšiai, taip pat egzistuoti tinkamo lygio sąveika su aplinka.

3. Mokslinėje veikloje dalyvaujantys studentai — neatskiriama AMMTP kadrai dedamosios dalis; platesnio masto moksliniai studentų tyrimai traktuotini kaip nuodugnesnis dalinis AMMTP išteklių atskleidimas.

4. Kita vertus, studentų dalyvavimo mokslinėje veikloje funkcija yra dvejopa: liaudies ūkiui naudingo rezultato siekimas ir mokslinio kūrybingumo ugdymas (pedagoginė funkcija).

5. Antrosios, pedagoginės, funkcijos realizavimo pagrindas — tinkamas studentų teorinis ir praktinis rengimas mokslinei veiklai; čia įeina ir informacijos poreikių bei jų tenkiimo įgūdžių ugdymas.

6. AMMTP informacinė dedamoji tiesiogiai siejasi su kadrai dedamąja, kurios nuosekli sisteminė — moksliniuose tyrimuose dalyvaujantys studentai. Tad apie atskirą, tik šiems studentams skirtą informacinio aprūpinimo sistemę kalbėti netikslinga.

Sio straipsnio tikslas — atliktos eksperimento ir tam tikros literatūros

analizės bei sintezės pagrindu atskleisti mokslinėje veikloje dalyvaujančių studentų informacijos poreikių formavimo bei pasirengimo tenkinti juos lygį ir ypatumus, išryškinti jų sąveiką su informaciniu aprūpinimu.

Pirmiausia trumpai aptarsime objekto apimtį. XI penkmetyje respublikoje veikė 12 aukštųjų mokyklų. Šio penkmečio metais studentų skaičius jose šiek tiek sumažėjo (nuo 71,3 tūkst. 1981/82 m. m. iki 68,5 tūkst. 1984/85 m. m.; iš to skaičiaus dieniniuose skyriuose — atitinkamai nuo 43,8 tūkst. iki 40,8 tūkst., vakariniuose — nuo 9,2 tūkst. iki 8,3 tūkst., o neakivaizdiniuose skyriuose besimokančiųjų studentų skaičius kiek padidėjo — nuo 18,3 tūkst. iki 19,4 tūkst.)⁵. Studentų mokslinis darbas organizuojamas dviem formomis: mokyimo proceso metu (УИРС) ir ne paskaitų metu (НИРС). Iki XI penkmečio pabaigos ataskaitiniuose dokumentuose, iš jų LTSR aukštojo ir specialiojo vidurinio mokslo ministerijos, būdavo pateikiami bendri studentų dalyvavimo mokslinėje veikloje rodikliai (УИРС + НИРС). Siame penkmetyje daugelyje mokyklų jie ėmė artėti prie 100% ribos ir nebeatitikt realios padėties. Direktyvinių ir ataskaitinių dokumentų analizė parodė, kad taip atsitiko dėl nepakankamai tikslios ir metodiškai neargumentuotos studentų, dalyvaujančių mokslinėje veikloje, apskaitos, o pirmiausia dėl to, kad НИРС dalyviais buvo laikomi visi, išsklause bent vieną kursą, susijusį su studentų rengimu mokslinei veiklai. Viena iš organizacinių, ne paskaitų me-

³ Дагитэ И. Развитие и совершенствование организации научно-исследовательской деятельности студентов в вузах Литовской ССР // Научно-исследовательская работа студентов вузов Литовской ССР / Отв. ред. проф. И. Мацявявичюс. — Вильнюс, 1981. — С. 3—13.

⁴ Дагитэ И. Л. Формирование информационных потребностей и умений их реализации в научной деятельности студентов // Совершенствование системы подготовки и повышения квалификации информационных работников: Тезисы, докладов и сообщений IV Всесоюзного совещания. — М., 1985. — С. 191—192.

⁵ Lietuvos TSR liaudies ūkis 1984 m.: Statistikos metraštis / LTSR CSV. — V., 1985. — P. 188.

tu atliekamų mokslinių tyrimų formų yra darbas moksliniuose būreliuose (remiantis atliktais tyrimais, galima tvirtinti, kad šiuo metu, kaip ir anksčiau, šių mokslinio darbo formų neparamonių specialybių studentai laiko populiariausia). Pastaruoju metu studentai vis intensyviau įtraukiami į katedrų ir laboratorijų realios tematikos biudžetinių bei ūkiskaitinių mokslinių darbų vykdymą, yra bandymų organizuoti studentų mokslines laboratorijas, veikiančiais ūkiskaitos pagrindais (Vilniaus valstybiniame universitete, Kauno politechnikos institute), kuriasi vis naujos studentų probleminės grupės, kompleksinių tikslinių programų vykdymo būriai, veikia du studentų projektavimo ir konstravimo biurai ir kt. XI penkmetyje ne paskaitų metu moksliniuose tyrimuose dalyvaujančių studentų skaičius šiek tiek svyravo, tačiau visą laiką realiai viršijo 50% (turimi galvoje dieninio skyriaus studentai; vakarinio ir neakivaizdinio skyrių studentų įtraukimas į mokslinę veiklą šiuo metu yra kur kas žemesnio organizacinio lygio). Taigi galime teigti, kad mokslinėje veikloje ne paskaitų metu XI penkmetyje dalyvavo 20—30 tūkst. studentų. Tai viršija bendrą respublikos mokslo darbuotojų skaičių 1984 m. — 14,6 tūkst. (iš to skaičiaus 457 mokslų daktarų, 5,8 tūkst. mokslų kandidatų)⁶.

Tačiau studentų mokslinės veiklos rezultatyvumas pagal pagrindines jo dedamasias — autoriinių liudijimų, publikacijų skaičių, dalyvavimą ūkiskaitiniuose moksliniuose ir fundamentalios krypties mokslinės tematikos darbuose — menkas. Atlikto tyrimo duomenimis (pagal originalią anketą apklausta per 700 VVU, KPI ir VVPI chemijos specialybės studentų, dalyvaujančių mokslinė-

je veikloje), skirstant studentus į 3 rezultatyvumo grupes (labai rezultatyvius, rezultatyvius ir nerežultatyvius), atitinkamai gauti šitokie rodikliai: 3,6%, 81,5% ir 14,8%. Tik pirmoji grupė atitinka visas pagrindines anksčiau išvardintas rezultatyvumo dedamasias.

Išanalizavus sąlygiškai menko studentų mokslinio rezultatyvumo priežastis, paaiškėjo, kad dideli rezervai slypi pirmuosiuose mokslinės veiklos etapuose, tiesiogiai ir iš esmės susijusiuose su informacijos poreikių formavimu (endogeniniu ir egzogeniniu lygi is), informacijos paieškos ir apdoravimo įgūdžių ugdymu.

Daugelis autorių, pavyzdžiui, A. Koriukova, V. Dera⁷, informacijos vartotojus skirsto į 3 grupes: mokslininkus, inžinierius ir vadovus. Mokslo darbuotojų grupei jie priskiria mokslininkus, atliekančius teorinius ir eksperimentinius tyrimus iš fundamentaliųjų mokslų sričių. Jų mokslinio darbo įgūdžių brandos lygis, be abejo, kur kas aukštesnis už studentų, dalyvaujančių mokslinėje veikloje. Dėstydami šio straipsnio pradinis teiginis, pabrėžėme, kad MTD dirbantys studentai — neatskiriama AMMTP kadru dedamosios dalis. Laidantis loginio nuoseklumo, tikslinga teigti, kad ir informacinį aprūpinimą reikia ne derinti prie studento lygio, o gerinti studentų šios srities žinias ir įgūdžius. To reikalauja ir TSKP XXVII suvažiavime iškelti uždaviniai aukštos kvalifikacijos specialistų rengimo kokybei tobulinti.

TSKP CK politiniame pranešime TSKP XXVII suvažiavimui akcentuojama, kad „reikia efektyviau naudoti aukštųjų mokyklų mokslinį potencialą.

Studentai nuo pirmųjų mokymosi metų turi įsitraukti į tiriamąjį darbą,

⁶ Lietuvos TSR liaudies ūkis 1984 m.: Statistikos metraštis / LTSR CSV. — V., 1985. — P. 23.

⁷ Кориюкова А. А., Дера В. Г. Основы научно-технической информации. — М., 1985. — С. 93—94.

prisidėti prie jo rezultatų diegimo į gamybą. Tik taip ir įmanoma išugdyti tikrus mokslininkus, kūrybiškai mąstančius specialistus⁸.

Kaip studentai pasirengę įsitraukti į mokslinius tyrimus? 54,6% studentų pripažįsta teorinių žinių ir praktinių įgūdžių, 16,6% — tik teorinių žinių stygių (čia ir toliau remiamasi minėto eksperimento duomenimis). Tik 18,9% studentų turi savo informacijos kaupimo, apdorojimo, naudojimo ir saugojimo sistemą, sudarytą pagal mokslinės informacijos teorijos teiginius. Mokslinės literatūros apimtis studentų atliekamo mokslinio darbo tema jų asmeninėse bibliotekose dažniausiai menka: 75,1% studentų tokio pobūdžio literatūros turi iki 10 knygų, 21,6% — iki 50 knygų, 2,6% — iki 100 knygų, 0,7% — daugiau kaip 100 knygų. Kaip parodė tyrimų rezultatai, mokslinėje veikloje dalyvaujančių studentų informacijos paieškos bazė — aukštųjų mokyklų bibliotekos ir pagrindinės miesto, kuriame yra studento mokymosi įstaiga, bibliotekos. Čia studentas ieško pirminių dokumentų, susipažįsta su antriniais dokumentais atliekamo mokslinio darbo tematika. 71,8% apklaustųjų peržiūri einamąją bibliografinę periodiką, tačiau retrospektyviosios bibliografijos leidiniais naudojami tik 13,1%, o perspektyviosios — 9,5% studentų. Menką domėjimąsi bibliografinė informacija patvirtina ir tai, kad tik 17% studentų turi namuose knygų ir straipsnių kartoteką atliekamo mokslinio darbo tematika.

Moksliniuose tyrimuose dalyvaujančių studentų veiklos pobūdis nėra vienareikšmis — jie atlieka įvairius darbus, kuriuos galima būtų suskirstyti į 3 grupes: 1) mokslinės informacijos paiešką, 2) eksperimentinį darbą, 3) pagalbinių darbų. Be abejo, mokslinio

kūrybingumo ugdymo principai reikalauja, kad studentas proporcingai dalyvautų visuose mokslinės veiklos etapuose. Reikia pripažinti, kad dabartinis studentų mokslinės veiklos organizavimo lygis toks, kad dažnai užduotys būna nenuoseklios, neišsamos. 52,4% studentų dažniausiai renka mokslinę literatūrą iš nurodytų šaltinių bibliotekose, 10% — savarankiškai renka duomenis archyvuose, rankraščinyuose iš nepublikuotų dokumentų, 37,9% — eksperimentuoja, 4,5% — atlieka pagalbinių darbų. Vadinasi, didžiausią studentų mokslinių užduočių dalį sudaro informacijos paieška (62,4%), antroje vietoje — eksperimentavimas (37,9%), trečioje — pagalbinių braižymo, spausdinimo, kopijavimo, įrengimų paruošimo eksperimentui ir kt. darbai (4,5%). Savarankiškai surinktą medžiagą sugeba apdoroti tik 26,8% studentų, 64,5% tai atlieka padedami dėstytojo, apie 5% studentų dar nesavarankiškesni — pateikia dėstytojams duomenų apdorojimo pradmenis, o šie juos tik panaudoja, daugiau kaip 4% studentų iš viso nedalyvauja duomenų apdorojimo procese. Mokslinės informacijos paiešką studentai atlieka nenoriai — 72,7% apklaustųjų pageidautų vykdyti tik eksperimentines užduotis (turima galvoje chemijos specialybė). Neramina tai, kad net 13,6% studentų norėtų užduočių, kurioms nereikia kūrybinės įtampos, parodyti, pagelbėti dėstytojui atlikti eksperimentą ir t. t. Trečioje vietoje — mokslinės literatūros apdorojimas (13,4% respondentų).

Pagrindinėmis studentų nenoro apdoroti mokslinę literatūrą priežastimis reikėtų laikyti: 1) nesugebėjimą savarankiškai ir kokybiškai atlikti šį darbą (net 40% pripažįsta, kad neteko cituoti, 70% — rengti anotacijas, 18% — referuoti, 70% — sudaryti leidinio bib-

⁸ Gorbačiovas M. TSKP Centro Komiteto politinis pranešimas Tarybų Sąjungos Komunistų partijos XXVII suvažiavimui. — V., 1986. — P. 30.

liografinio aprašo, 24% — pateikti panaudotos literatūros sąrašo ir t. t.); 2) menkų kūrybinio aktyvumo, o kartu ir jo išvestinės — informacijos poreikio lygį.

Iš papildomų veiksnių, rodančių nedidelį informacijos poreikio brandos lygį, reikėtų išskirti tai, kad apie trečdalis respondentų nepakankamai argumentuotai galėjo atskleisti atliekamo darbo aktualumą, tiesiogiai susijusį su informacijos poreikio prigimtimi — problemine situacija, apie pusę — nurodyti mokslinės temos sprendimo originalumo pozicijas ir t. t.

Taigi, formuojant dalyvaujančių mokslinėje veikloje studentų profesinius informacijos poreikius, tikslinga sustiprinti jų mokslinių vadovų, specialistų ir kitų atitinkamų disciplinų (informatikos, mokslinio darbo pagrindų) dėstytojų, mokslinio darbo organizatorių atsakomybę už tai, kad studentai teisingai suvoktų mokslinės problemos esmę, jos sprendimo etapų nuoseklumą, taikomų metodų pagrįstumą, gerai žinotų atliekamos užduoties rezultatų vietą bendroje darbo struktūroje ir t. t. D. Sechurinas⁹ pabrėžė objektyvių veiksnių reikšmę informacijos poreikių formavimui. Viena iš studentų informacijos poreikių formavimo ypatybių ir yra tų poreikių struktūros objektyviosios dalies persvara, palyginti su subjektyviaja.

Mokslinėje veikloje dalyvaujančių studentų informacijos poreikių pagal dokumentų turinio analizės ir sintezės nuodugnumą (Šiuo atveju naudojama D. Bliumenau ir A. Sokolovo poreikių klasifikacijos schema¹⁰) pirminė analizė parodė, kad jei mokslinis vadovas tinkamai nesuformulavo užduoties, studen-

tas dažniausiai orientuojasi į faktografinę informaciją (68%). Antroje vietoje lieka bibliografinė informacija (24%), trečioje — konceptografinė (8%). Tuo tarpu ne tik mokslininkai, bet ir pedagoginiai požiūriai itin svarbu formuoti būsimųjų mokslininkų konceptografinės informacijos poreikius. Racionalizuojant mokslinės informacijos paiešką, ugdant informacinio darbo kultūrą, būtina didinti bibliografinės informacijos poreikius.

Siuo metu pernelyg tiesmukiškai suprantami faktografinės informacijos paieškos ir suvokimo mechanizmai. Juk ieškoma ne tik datų, koeficientų, schemų, bet ir aiškinamasi terminologiniai, metodologiniai ir kiti dalykai. „Menas operuoti sąvokomis nėra įgimtas ir neduotas kartu su kasdieniu, įprastiniu suvokimu, o reikalauja tikro mąstymo...“¹¹. Ypač tai aktualu studentų auditorijai. Mokslinėje veikloje studentas arba naudojasi bendro temos informacinio aprūpinimo rezultatais, arba organizuoja jį savarankiškai. Čia pradinė bazė yra realus informacijos fondas (studentas dažniausiai aprėpia tik nedidelę galimos struktūros dalį), pasirinkta paieškos schema, surinktos medžiagos analitinio ir sintetinio apdorojimo pobūdis. Stebėjimo, pokalbių, studentų darbų analizės metodais gautų duomenų pagrindu galima teigti, kad dar nemažai studentų (beveik ketvirtadalis) menkai suvokia mokslinį tekstą, o drauge nesugeba jo geriau apdoroti. Pastaruoju metu atliekama nemaža įdomių semiosociopsichologijos tyrimų. Vertingas mūsų nagrinėjamu klausimu būtų mokslinio teksto motyvacinio tikslinio analizavimo būdas, kuris mokslinio kūrybingumo ugdymo prasme ir

⁹ Шехурин Д. Е. Информационные потребности специалистов: Автореф. дисс. ... канд. пед. наук. — Л., 1970. — С. 7—10.

¹⁰ Блюменгау Д. И., Леонов В. П., Соколов А. В. Современные методы библиотечно-информационного обслуживания. — Л., 1978. — С. 5—6.

¹¹ Маркс К., Энгельс Ф. Соч. — 2-е изд. — Т. 6. — С. 441.

galutiniais rezultatais daug pranašesnis už dalykinį turinio analizės metodą¹².

Siame straipsnyje akcentuojama studento mokslinio aktyvumo, o drauge ir informacinės veiklos efektyvumo didinimo svarba. Dinamiškai analizuojami specifiniai informacijos veiklos subjektai — studentai, dalyvaujantys mokslinėje veikloje, ir neliečiama susiklosčiusios mokslo proceso informacinio aprūpinimo sistemos. Nagrinėjamu aspektu svarbūs šie sistemos „mokslinėje veikloje dalyvaujantys studentai — informacinis mokslo aprūpinimas“ sušikirtimo taškai:

1) didinant kūrybinį studento aktyvumą, būtina plačiau atskleisti mokslo informacinio aptarnavimo formas ir metodus; šių struktūrinių elementų, nors ir nevienalyčių, tarpusavio sąveika turi būti realizuojama režimu „aktyvas-aktyvas“, o ne „aktyvas-pasyvas“, t. y. būtina aktyvinti ne tik studentų informacijos paieškos, apdorojimo ir kitokią veiklą, bet ir didinti mokslinės informacijos tarnybų bibliotekų darbuotojų, tam tikrų dalykų dėstytojų suinteresuotumą ir pastangas efektyviau padėti studentams, iš jų ir da-

lyvaujantiems moksliniame darbe, susiorientuoti egzistuojančioje informacinio aptarnavimo sistemoje, o kartais pagerinti konkretų jų informacinį aprūpinimą;

2) savarankiška informacinė studento veikla traktuotina dvejopai — kaip informacinio rezultato siekimas ir kaip informacinės veiklos metodų įvaldymas, stimuliuojantis kūrybinį aktyvumą;

3) gerinant mokslinėje veikloje dalyvaujančių studentų teorinį ir praktinį pasirengimą, kad jie sugebėtų savarankiškai orientuotis ir veikti sudėtingoje informacinėje aplinkoje, tikslinga šalia formalių teorinio ir praktinio parengimosi grandžių, reglamentuojamų aukštosios mokyklos veiklos direktyviniais dokumentais, panaudoti neformalias, pavyzdžiui, tose aukštosiose mokyklose, kuriose rengiami bibliotekininkystės ir bibliografijos specialistai, ūkiskaitiniais pagrindais organizuoti mokslinių temų informacinio aprūpinimo būrius. Dirbdami kartu su būsimųjų informacijos tarnybų darbuotojais, kitų specialybių studentai įvaldytų informacinės veiklos operacijas. Ten, kur tokių galimybių nėra, reikėtų pasitelkti visuomeninių profesijų fakultetus.

Vilniaus valstybinio
V. Kapsuko universiteto
Mokslinės informacijos katedra

[teikta 1986 m. balandžio mėn.

ПО ВОПРОСУ ИНФОРМАЦИОННОЙ ОБЕСПЕЧЕННОСТИ СТУДЕНТОВ, УЧАСТВУЮЩИХ В НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

И Н А Д А Г И Т Е

Р е з ю м е

В статье студенты, участвующие в научно-исследовательской деятельности, трактуются как неотъемлемая часть научно-технического потенциала вузов (НТПВШ). Структура НТПВШ подразделяется на кадровую, материально-техническую, информационную

и интегрирующую составные. На этой основе строятся исходные положения статьи — комплексный подход как к улучшению НТПВШ в целом, так и к научно-исследовательской деятельности студентов в частности. Даны основные количественные ха-

¹² Дридзе Т. М. Текстовая деятельность в структуре социальной коммуникации. — М., 1984. — С. 82—83.

рактические объекты. Информационное обеспечение студентов, участвующих в НИР, представляется как составная общего информационного обеспечения научных разработок. В связи с этим акцентируется и на основе проведенного эксперимента обосновывается важность повышения качества формирования соответствующих информационных потребностей студентов, улучшение умений поиска научной информации, ее об-

работки и использования. В статье представлены концептуальные ориентиры в организации взаимодействия «научно-исследовательская деятельность студентов—информационное обеспечение науки». Выявлены 2 функции информационной деятельности самих студентов: целевая (достижение конкретного результата) и педагогическая (овладение методами и формами этой работы).

THE INFORMATION SERVICES OF THE STUDENTS WORKING IN THE FIELD OF SCIENTIFIC RESEARCH

I N A D A G Y T E

S u m m a r y

The students are the part of the scientific research workers in the higher schools. The structure of the scientific resources consists of the scientists, material technical devices and information services. The information services of the students is the part of information

services of the scientific researches. The development of the information needs of the students and their experiences of the bibliographic work are accentuated. The two functions of information work of the students are revealed.